

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่ 11118
วันที่ 15 มี.ค. 61 เวลา 15.00 น.

กพด. รับที่ ๒๖
วันที่ ๒๖ เม.ย. ๖๑
เวลา 15.๐๙

ที่ สม ๐๐๐๙/ ๑๙๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๒๕ เมษายน ๒๕๖๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส27602 กพด.
รับที่ : 55877/61 น. 3 คลม
วันที่ : 26 เม.ย. 61 เวลา : 15:09

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเสนอข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ กรณีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights - NAP) เพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้องเรียนขอให้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรอบเกือบสองทศวรรษที่ผ่านมาพบว่า การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจไม่ว่าที่ดำเนินการโดยภาครัฐหรือภาคเอกชนมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนมากขึ้น จากสถิติการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติระหว่าง ปี ๒๕๔๔ - ๒๕๖๐ ปรากฏว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมซึ่งเกิดจากการดำเนินการ เช่น การบริหารจัดการพลังงาน การประกอบกิจการเหมืองแร่ โครงการพัฒนาหรือการลงทุนขนาดใหญ่ เป็นต้น ทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และจากโครงการลงทุนหรือการพัฒนาทั้งของรัฐและเอกชนสัญชาติไทยในประเทศเพื่อนบ้าน และปัญหาสิทธิแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และสิทธิมนุษยชนของผู้มีส่วนได้เสียและกลุ่มเปราะบาง ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทวีความซับซ้อนมากขึ้น เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ การค้า การเงิน และการลงทุนระหว่างประเทศ ส่งผลให้บริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยจำนวนมาก ในขณะที่การส่งออกสินค้าของประเทศไทยก็เผชิญหน้ากับการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของประเทศคู่ค้าเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น กรณีการให้ใบแดงของสหภาพยุโรปต่อการทำประมงของไทย เนื่องจากถูกมองว่าการทำประมงของไทยนั้นมีลักษณะเป็นการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing หรือ IUU Fishing) มาตรการเหล่านี้ถือว่าเป็นมาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาชีอย่างหนึ่ง ที่นำมาบังคับใช้ต่อประเทศที่มีการส่งออกสินค้าประมงไปยังสหภาพยุโรป ส่งผลกระทบอย่างมากต่อรัฐบาลไทยตลอดจนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมประมง รวมทั้งกลุ่มแรงงานไทย และกลุ่มแรงงานต่างด้าวหลายหมื่นคนในอุตสาหกรรมประมง หรือการจัดระดับสถานการณ์การค้ามนุษย์ /ของกระทรวง...

ของกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในรายงานสถานการณ์ค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report – TIP Report) ส่งผลกระทบต่อภาคการค้าและอุตสาหกรรมส่งออก ทำให้สินค้าและผลิตผลทางการเกษตรและการประมงของประเทศไทยถูกห้ามนำเข้า และอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสินค้าไทยในสายตาผู้บริโภคชาวต่างชาติ รวมถึงทำให้ประเทศไทยอาจถูกตัดสิทธิพิเศษทางการค้าและมาตรการการช่วยเหลือด้านต่างๆ จากประเทศคู่ค้ารายสำคัญอีกด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องเรียนประเด็นข้างต้น มีลักษณะที่ไม่อาจดำเนินการแก้ไขปัญหาให้เสร็จสิ้นได้เฉพาะตัวเป็นรายกรณี แต่จำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติที่ต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก และด้วยเหตุที่ในปี ๒๕๕๔ (ค.ศ. ๒๐๑๑) องค์การสหประชาชาติได้ให้ความเห็นชอบกับหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights - UNGPs) ในการประชุมใหญ่สามัญของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนครั้งที่ ๑๗ และเผยแพร่เป็นเอกสารเลขที่ A/HRC/๑๗/๓๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อเป็นการรับมือต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากกิจกรรมทางธุรกิจในระดับระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้ร่วมรับรองหลักการดังกล่าวด้วย ต่อมาในปี ๒๕๕๗ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Council) ได้มีข้อมติให้ประเทศสมาชิกดำเนินการจัดให้มีแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights-NAP) ซึ่งเป็นเอกสารยุทธศาสตร์ทางนโยบายที่ได้รับการพัฒนาโดยรัฐเพื่อคุ้มครองผลกระทบสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่เกิดจากกิจกรรมทางธุรกิจ โดยมีความสอดคล้องไปกับหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงกฎหมายภายใน กฎระเบียบ และสภาพแวดล้อมให้ตอบสนองต่อประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนโดยสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights – NAP) เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights – NAP) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง

/๓. ความเร่ง...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights – NAP) ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔.สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อกฎหมาย หลักการสิทธิมนุษยชน สถิติการร้องเรียน รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปี รายงานการศึกษาวิจัย ข้อมูลจากการจัดกิจกรรมเวทีสาธารณะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบประชาชน ๕ ภูมิภาค และเวทีสัมมนาวิชาการแล้วเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับการกระบวนกรจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๑ ควรระบุนการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและมาตรการแก้ไขปัญหาด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย รวมถึงมาตรการป้องกันและเยียวยาที่มีประสิทธิภาพกรณีเกิดผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจ โดยอาจใช้ข้อมูลจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาประกอบกับข้อมูลอื่นๆ จากหน่วยงานของรัฐ ภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์และจัดทำนโยบายรวมถึงมีมาตรการการแก้ไขปัญหที่รอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ควรกำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นที่องค์กรธุรกิจที่ตั้งอยู่ในดินแดน หรือเขตอำนาจอธิปไตยของไทยต้องปฏิบัติตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยในการริเริ่มหรือพัฒนาโครงการต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนและผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ในโครงการก่อนตัดสินใจดำเนินโครงการ และพิจารณาระบุแผนงานในการจัดตั้งกลไกหรือกำหนดภารกิจการกำกับดูแลการลงทุนในต่างประเทศของผู้ลงทุนสัญชาติไทยให้เคารพต่อหลักการสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ควรมีการจัดทำรายงานการประเมินสภาพแวดล้อม สถานการณ์สำคัญด้านธุรกิจ และกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย (National Baseline Assessment-NBA) รวมทั้งการศึกษาประเด็นปัญหาและช่องว่างและการประเมินแนวโน้มสถานการณ์ด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนและปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นภายในประเทศ (National Baseline Assessment) ในช่วงระยะเวลาที่แผนจะมีผลใช้บังคับระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๕ ปี โดยควรมีความเฉพาะเจาะจงกับบริบทและระบุถึงปัญหาผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงของภาคธุรกิจตามความเป็นจริง ซึ่งอย่างน้อยควรประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยเอื้อ อุปสรรค และความท้าทายด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย จำนวน ๔ มิติ ประกอบไปด้วย มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม มิติด้านสิ่งแวดล้อม และมิติด้านการเมืองการปกครอง

๔.๔ ควรระบุถึงการนำนโยบายว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อแก้ไขปัญหาด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในกรณีเฉพาะใดๆ และควรระบุถึงปัญหาอุปสรรคและข้อท้าทายในการใช้บังคับกฎหมาย ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และระบุขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับกฎหมายและการเพิ่มมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาคาเรียตของเจ้าหน้าที่ โดยอาจจะบูรณาการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจจัดทำรายงานการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และเปิดเผยต่อสาธารณชน รวมถึงความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Risk and Impact Assessment) เพื่อให้มีการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบของบริษัทในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอันเกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ

๔.๕ ควรระบุหลักประกันที่จะทำให้อาัยรัฐวิสาหกิจเป็นผู้นำในการเคารพและส่งเสริมการทำธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน โดยอาจกำหนดแผนการบรรเทาภัยพิบัติให้มีกลไกการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจโดยการคำนึงถึงหลักการด้านสิทธิมนุษยชนไว้ในกฎหมายการพัฒนากำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ รวมถึงการกำกับดูแลให้รัฐวิสาหกิจดำเนินประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน และการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) ในการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรภาคเอกชนที่ได้รับอนุญาต ให้ดำเนินการในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางกายภาพ การขนส่ง สารสนเทศการสื่อสาร และการบริการอื่นๆ รวมถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์และบริการในกรณีฉุกเฉินที่เปิดหรือจัดให้แก่สาธารณะและต้องมีหลักประกันว่าทุกคนสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการนั้นได้ (Accessibility Rights for All)

๔.๖ ควรระบุถึงการรับประกันให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนในกิจกรรมทางธุรกิจซึ่งอาจได้รับการสนับสนุนและให้ประกันการลงทุน โดยควรระบุให้มีการศึกษาความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวโดยบริษัทเอกชนหรือกรณีที่มีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อจัดทำโครงการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะที่เป็นหน้าที่ของรัฐ โดยรัฐมอบหมายหน้าที่ให้ภาคเอกชนดำเนินการจัดทำโครงการดังกล่าวผ่านสัญญาาร่วมลงทุน (Public-Private Partnership) มาตรการและกลไกการกำกับดูแลเพื่อแก้ไขปัญหาคาเรียตดังกล่าว อีกทั้งยังควรใช้หลักการประเมินความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชนและการเฝ้าระวังด้านสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังในการจัดทำบริการสาธารณะและสัญญาการร่วมลงทุนนั้นด้วย

๔.๗ ควรระบุหลักประกันการเคารพสิทธิมนุษยชนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ โดยระบุให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจศึกษาแนวทางในการมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีข้อเสนอแนะในรายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐด้วยตามรายงานผลการพิจารณาที่ ๒๐๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ประกอบด้วย

๔.๘ ควรระบุถึงแผนการบูรณาการและประกันความสอดคล้องด้านนโยบายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนภายในหน่วยงานของรัฐ รวมไปถึงการระบุแนวนโยบายและเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ฉบับต่างๆ อาทิ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แผนการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand ๔.๐ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (National agenda : Integrated human rights for mobilizing “Thailand ๔.๐” policy towards sustainable development) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ...

สังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี โดยต้องสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมถึงการกำกับดูแลภาคธุรกิจให้เคารพสิทธิมนุษยชนตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

๔.๙ ควรระบุหลักการสำคัญที่จะประกันว่าการลงนามในสนธิสัญญาด้านการค้าระหว่างประเทศของไทยจะไม่ส่งผลกระทบด้านลบต่อสิทธิมนุษยชน โดยอาจระบุให้รัฐบาลต้องพิจารณาการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากข้อตกลงดังกล่าว รวมถึงควรพิจารณาข้อบทเพื่อความมั่นคงแห่งสัญญา (Stabilization clause) ในข้อตกลงการลงทุนจะไม่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของรัฐในการส่งเสริม ค้ำครอง และปรับปรุงการดำเนินการ ให้สอดคล้องกับหลักการธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยอาจพิจารณาแนวทางการเจรจาบนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนด้วย

๔.๑๐ ควรระบุแผนงานและรายละเอียดในการเพิ่มศักยภาพ ความรู้ การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงอุปสรรคในการเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมทางธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบาง โดยควรระบุมาตรการที่มีประสิทธิภาพทั้งที่ใช้ได้เป็นการทั่วไปและที่ใช้เฉพาะรายอุตสาหกรรมในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการแก้ไขอุปสรรคที่ขัดขวางการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ ทั้งการขาดข้อมูล ความรู้และการคุ้มครองผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิหรือนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการถูกคุกคาม ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวควรรวมถึงการสร้าง ความเข้มแข็งและสร้างความตระหนักในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและสิทธิทางกฎหมายของบุคคลหรือชุมชน อีกทั้งควรวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเปราะบางหรือบุคคลชายขอบ รวมถึงเร่งรัดการแก้ไขกฎหมายเพื่อป้องกันการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีโดยไม่สุจริตหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบหรือฟ้องคดีโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้ตามปกติธรรมดา เช่น การยื่นฟ้องศาลในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความยากลำบากในการเดินทางไปต่อสู่อัยการหรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริงเพื่อให้จำเลยต้องยอมกระทำหรือไม่กระทำการอันเป็นการมิชอบ โดยเฉพาะการฟ้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของจำเลยในการป้องกันตนเองหรือปกป้องประโยชน์สาธารณะ หรือการฟ้องโดยผู้เสียหายไม่ยอมมาปรากฏตัวอันเป็นการสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ถูกฟ้องร้องและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๔.๑๑ ควรระบุถึงแผนการ มาตรการ แนวทาง และวิธีการการแก้ไขปัญหาช่องว่างทางกฎหมายและกระบวนการทางปกครองที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยในแผนปฏิบัติการระดับชาติฯ อาจระบุให้มีการศึกษาวิเคราะห์ ระบุ และมีมาตรการจัดการช่องว่างทางกฎหมายและกระบวนการพิจารณาคดีที่อาจส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงกระบวนการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพทั้งในกรณีทั่วไปและในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชนเฉพาะหรือที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ทั้งนี้ ควรพิจารณาครอบคลุมหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาลแรงงาน และแผนกคดีสิ่งแวดล้อมในศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง เป็นต้น

๔.๑๒ ควรระบุถึงกลไกการเยียวยานอกกระบวนการยุติธรรมของรัฐ และกฎหมายว่าด้วยการเยียวยานอกกระบวนการยุติธรรม กลไกการร้องทุกข์นอกกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยพิจารณาเพิ่มอำนาจให้แก่หน่วยงานดังกล่าวให้ครอบคลุมและเพียงพอเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกลไกการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางธุรกิจได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

/๕. ข้อเสนอ...

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ ๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวัส ติงสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๑๔๖๔

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๔๕๗๒